

**SIA "Ventamonjaks" vietējā līmeņa civilās aizsardzības
kompleksās mācības (23.05.2019.)**

APSTIPRINU:
Mācību vadītājs
SIA "Ventamonjaks"
Tehniskais direktors
A.Ļačkanovs
2019. gada 15. aprīlis

Mācību programma

I. Mācību veids, mērķi un uzdevumi:

1. mācību veids SIA "Ventamonjaks" vietējā līmeņa civilās aizsardzības kompleksās mācības (turpmāk – mācības)
2. mācību mērķis Pārbaudīt SIA „Ventamonjaks” civilās aizsardzības, kā arī Ārpusobjekta civilās aizsardzības plānu, tajā skaitā mācību dalībnieku gatavību civilās aizsardzības sistēmas ietvaros. Apzināt iekšējos un ārējos riskus un paredzēt attiecīgos civilās aizsardzības pasākumus, lai novērstu vai samazinātu pastāvošos draudus darbiniekiem, iedzīvotājiem īpašumiem un videi.
3. mācību uzdevumi
 1. Pārbaudīt SIA „Ventamonjaks” inženiertehnisko risinājumu atbilstību reāliem mācību avārijas apstākļiem;
 2. Pārbaudīt objekta un līgumorganizāciju (SIA „VK Terminal Services”) darbinieku spēju rīkoties ārkārtas situācijās;
 3. Pārbaudīt un nostiprināt ar valsts un uzņēmumu ugunsdzēsības un glābšanas dienestu personālsastāvu darbības īpatnības amonjaka noplūdes gadījumos;
 4. Pārbaudīt mācībās iesaistīto institūciju sadarbību ķīmisko avāriju gadījumā, nostiprināt štāba darbību;
 5. Pārbaudīt SIA „Ventamonjaks” ārpusobjekta CA plānā, SIA "Ventamonjaks" CA plānā un Amonjaka pārkraušanas kompleksa avārijas situāciju un avāriju likvidācijas plānā (ALP 003.002:2014) iekļauto attiecīgas informācijas atbilstību faktiskajiem ķīmiskās mācību avārijas apstākļiem;
 6. Pārbaudīt sadarbības iespējas ar plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrību;
 7. Pārbaudīt informācijas apmaiņu starp atbildīgajām institūcijām saskaņā ar Valsts Katastrofu medicīnas plāna 3.pielikumā "Rīcība ķīmiskās katastrofas (avārijas) gadījumā" noteikto.

II. Mācību scenārijs

VAS "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk - LDz) darbinieki konstatē amonjaka noplūdi no dzelzceļa cisternas augšējās daļas (zem noslēgarmatūras aizsargvāka) dzelzceļa stacijā "Jūras parks". Cietuši divi LDz darbinieki – saindējusies ar gāzveida amonjaku. Par notikušo tiek paziņots SIA "VK Terminal Services" (turpmāk - VKTS) ražošanas tehnoloģiskā dienesta (turpmāk - RTD) dispečeram un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (turpmāk - VUGD).

SIA "VKTS" RTD dispečers, atbilstoši apziņošanas shēmām, apziņo valsts un pašvaldības institūcijas, atbildīgos SIA "VKTS" darbiniekus un apdraudētos blakus esošos uzņēmumus.

SIA "VKTS" Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk - UGD) dispečers nosūta uz notikuma vietu 2 SIA "VKTS" UGD apakšvienības.

Tiek ierobežota bīstamā zona, izveidots avārijas likvidācijas štābs.

Tiks iedarbināta dzelzceļa stacijas "Jūras parks" ugunsdzēsības sūkņu stacija, lai nodrošinātu ūdensapgādi notikumam vietā.

SIA "VKTS" UGD darbinieki, kopā ar VUGD darbiniekiem veic noplūdes lokalizēšanu un vagoncisternas sagatavošanu transportēšanai uz SIA "Ventamonjaks" noliešanas estakādi tās noliešanai.

SIA "VKTS" Lejamkravu pārkraušanas kompleksā dienesta (turpmāk - LPKD) un Amonjaka pārkraušanas kompleksa (turpmāk - APK) darbinieki darbojas atbilstoši Amonjaka pārkraušanas kompleksa avārijas situāciju un avāriju likvidācijas plānam (ALP 003.002:2014) un sagatavo noliešanas estakādes tehnoloģiskās iekārtas vagoncisternas pieņemšanai un noliešanai.

Bojātā vagoncisterna tiek transportēta uz SIA "Ventamonjaks" dzelzceļa cisternu noliešanas estakādi.

Vagoncisternas transportēšanas laikā Valsts un Pašvaldības policija organizē transporta kustības bloķēšanu bīstamajā zonā.

Tiks iedarbināta stacionārā amonjaka noliešanas estakādes ūdens aizsega sistēma.

Tiks iedarbināta termināla apziņošanas sistēma (sirēnas un balss apziņošanas sistēma) un organizēta avārijas likvidācijā neiesaistītā un citu teritorijā atrodošos darbuzņēmēju firmu darbinieku evakuācija no termināla teritorijas, izmantojot elpošanas ceļu aizsargierīces (filtrējošās gāzmaskas).

VKTS Apvienotais laboratorijas un kontroles dienests (turpmāk tekstā – ALKD) ar laboratorijas mērinstrumentiem veic nepārtrauktu piesārņojuma robežas monitoringu avārijas vietā un ārpus uzņēmuma teritorijas un nodod informāciju Avārijas likvidācijas štābam.

VKTS Fiziskās apsardzes dienests (turpmāk tekstā – FAD) organizē avārijas seku likvidācijā iesaistīto spēku un līdzekļu sagaidīšanu un pavadīšanu uz notikuma vietu, izsniedzot termināla ūdens (putu šķīduma) ņemšanas vietu shēmu, sniedz sākotnējo informāciju par avāriju. Organizē darbinieku evakuāciju, veic uzskaiti.

SIA "“Ventspils nafta” termināls” UGAD un A/S "Ventbunkers" UGD veic amonjaka gāzveida frakcijas izplatības ierobežošanas pasākumus.

VUGD virza resursus amonjaka noplūdes likvidācijai, veic papildus pasākumus amonjaka gāzveida frakcijas izplatības ierobežošanai, tehnikas un personāla dekontaminācijai.

Pirmās palīdzības sniegšanai cietušajiem, kā arī medicīniskās palīdzības nodrošināšanai personām, kuras tiek iesaistītas avārijas seku likvidācijā, tiek piesaistīts Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests. Informācijas apmaiņa starp VUGD, NMPD, Veselības inspekciju, pēc nepieciešamības ar Valsts vides dienestu saskaņā ar Valsts Katastrofu medicīnas plānā noteikto rīcību, nodrošinot atbildīgo speciālistu informēšanu, lai izvērtētu iespējamo apdraudējumu uz sabiedrības veselību un dienestu iesaisti seku likvidēšanas pasākumu veikšanā.

Valsts vides dienests veic vides stāvokļa monitoringu avārijas vietā, notikušās avārijas videi nodarītā kaitējuma apzināšanu, dod norādījumus par avārijas vietas sakārtošanu.

SIA "Ventamonjaks" vadība kopā ar SIA "VK Terminal Services" sadarbībā ar avārijas likvidācijas štābā iesaistītajām speciālistiem sagatavo saskaņoto informāciju masu mēdijiem par avāriju un tās likvidācijas gaitu, kā arī organizē informācijas sniegšanu pēc avārijas likvidēšanas.

III. Mācībās iesaistītās iestādes, pašvaldības un komersanti

Nr. p.k.	Iestādes, pašvaldības, komersanta nosaukums	Mācībās iesaistāmie resursi
1.	SIA "VK Terminal Services"	VKTS UGD – 2 ugunsdzēsības autocisternas ar personālu; APK, ŠKPPK, LPKD, ALKD, FAD darbinieki
2.	VUGD	VUGD Zvanu centra dispečeri; OVP operatīvais dežurants; 1 ugunsdzēsības autocisterna, KA, personāls, novērtētāji un novērtētāji
3.	Valsts policija	2 operatīvie transporta līdzekļi ar ekipāžu
4.	Pašvaldības policija	2 operatīvie transporta līdzekļi ar ekipāžu
5.	Valsts Vides dienesta Ventpils reģionālās vides pārvalde	Ventpils Reģionālās vides pārvaldes pārstāvji; Novērtētāji
6.	SIA „Ventpils nafta termināls”	1 ugunsdzēsības autocisterna ar personālu
7.	A/S „Ventbunkers”	1 ugunsdzēsības autocisterna ar personālu
8.	NMPD	Novērtētāji; 1 brigāde; OVC galvenais dežūrārsts un Dežūrspeciālists sabiedrības veselības apdraudējumu jautājumos
9.	VAS „Latvijas dzelzceļš”	Ventpils stacijas avārijas grupa
10.	Veselības inspekcija	Kurzemes kontroles nodaļas vecākais higiēnas ārsts

IV. Mācību vieta un laiks:

1. Mācību vieta

Dzelzceļa stacija "Jūras parks", SIA „Ventamonjaks” noliešanas estakāde, Dzintaru ielā 66, Ventpilī

2. mācību norises laiks un datums

2019. gada "____". maijā plkst. 13.00 – 15.00

V. Sabiedrības informēšanas kārtība:

5.1. Sabiedrības informēšanas mērķis

1. Pirms mācībām informēt sabiedrību ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību, lai neradītu paniku un baumas par avāriju un šī fakta slēpšanu
2. Pēc mācībām informēt sabiedrību ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību par mācību rezultātiem

5.2. Pasākumi sabiedrības informēšanai par mācībām	Paziņojumu publicēšana laikrakstā „Ventas balss”, interneta portālos www.ventspils.lv , www.ventasbalss.lv Paziņojumu publicēšana mācības iesaistīto dienestu un institūciju tīmekļa vietnēs
5.3. Mācību uzdevumi	Skatīt p.1.3
5.4. Informācijas sniegšanas laiks	trīs dienas pirms mācībām
5.5. Persona, kas atbild par informācijas sniegšanu	SIA “Ventamonjaks” lietvedības speciāliste: VUGD – VUGD CAP, Prevencijas un sabiedrības informēšanas nodaļa.

VI. Mācību sagatavošanai un norisei nepieciešamie finanšu līdzekļi:

1. finanšu līdzekļi mācību sagatavošanai

Nr. p.k.	Mācību sagatavošanas pasākums	Nepieciešamie finanšu līdzekļi, EUR	Finanšu līdzekļu avots
1.	Sākotnējā plānošanas sanāksme	Finanšu līdzekļi nav paredzēti	
2.	Pamat plānošanas sanāksme	Finanšu līdzekļi nav paredzēti	
3.	Noslēguma plānošanas sanāksme	Finanšu līdzekļi nav paredzēti	

2. finanšu līdzekļi mācību norisei

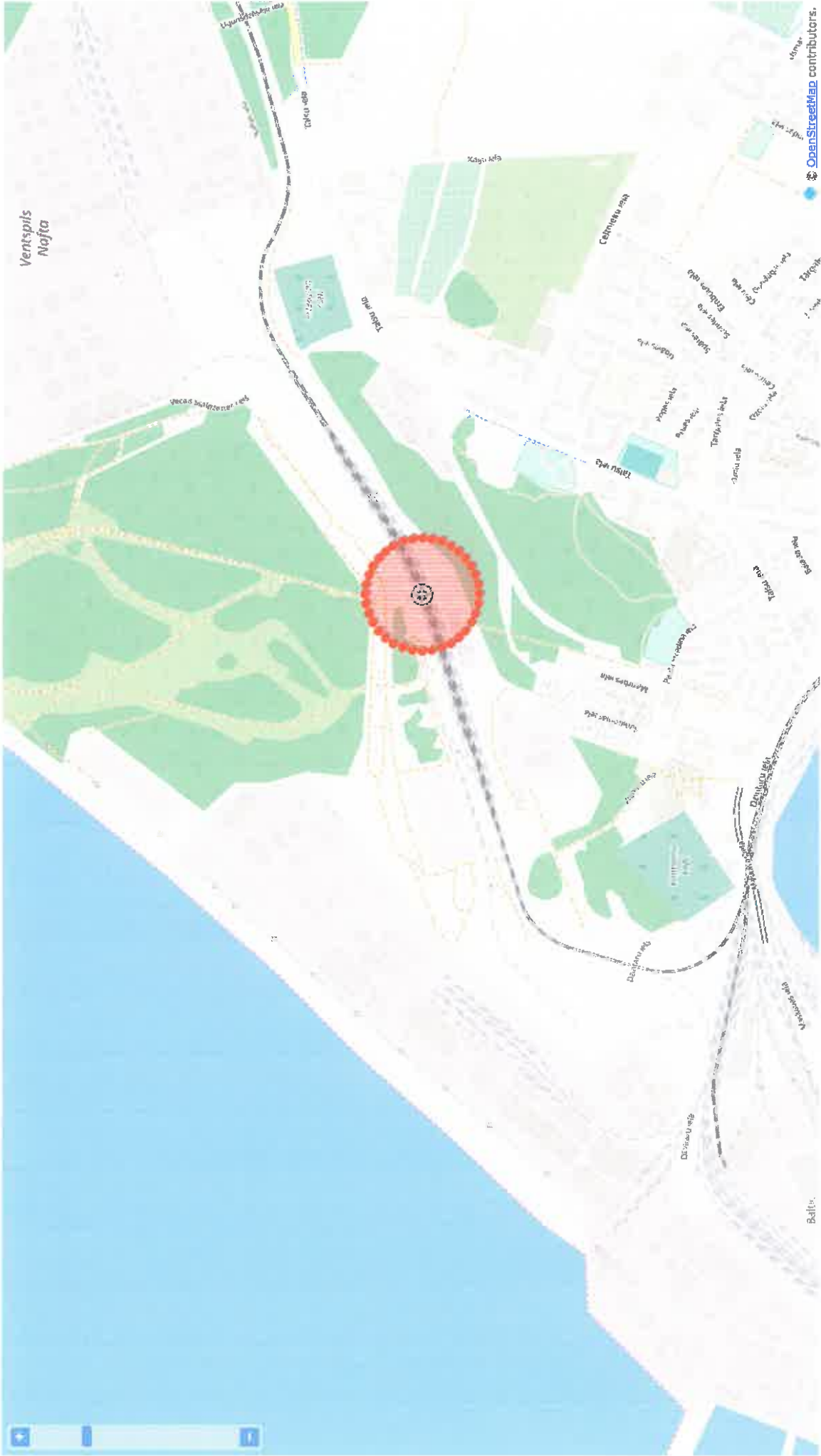
Nr. p.k.	Mācību norises pasākums	Nepieciešamie finanšu līdzekļi, EUR	Finanšu līdzekļu avots
1.	Mācību vadītāja un novērotāju ierašanās vietā	Finanšu līdzekļi nav paredzēti	
2.	Sākotnējo resursu ierašanās notikuma vietā	Finanšu līdzekļi nav paredzēti	
3.	Papildus iesaistīto resursu ierašanās vietā	Finanšu līdzekļi nav paredzēti	
4.	Visu iesaistīto resursu atgriešanās dislokācijas vietās	Finanšu līdzekļi nav paredzēti	
5.	Vizualizācijas (imitācijas) līdzekļi (dūmu sveces)	200	SIA “Ventamonjaks”
6.	Stacionāra ūdens aizsega sistēmas iedarbināšana.		SIA “Ventamonjaks”

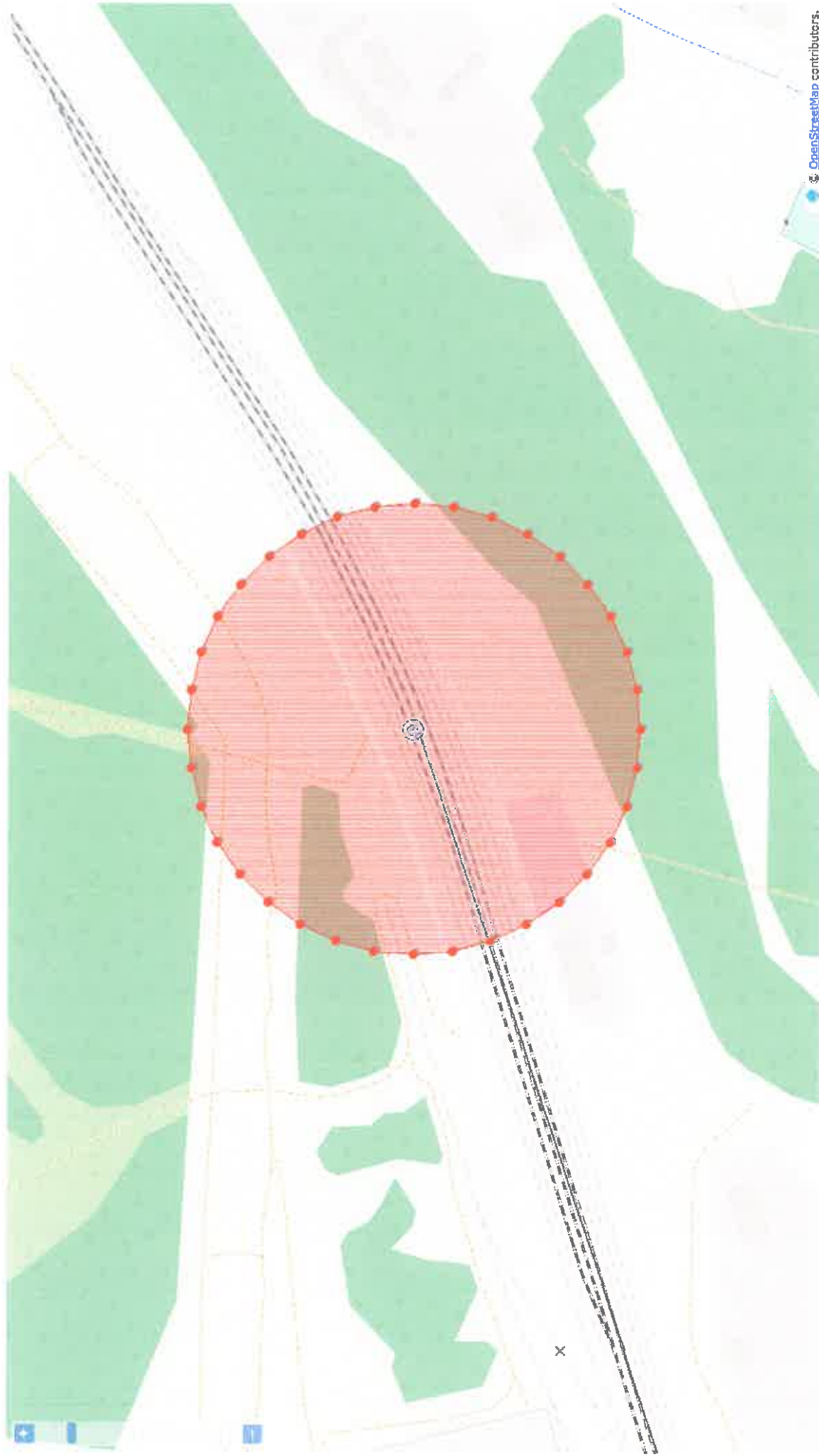
Mācību plānošanas grupas vadītājs

Genadijs Pavlovs
(vārds, uzvārds)

[Paraksts]
(paraksts)

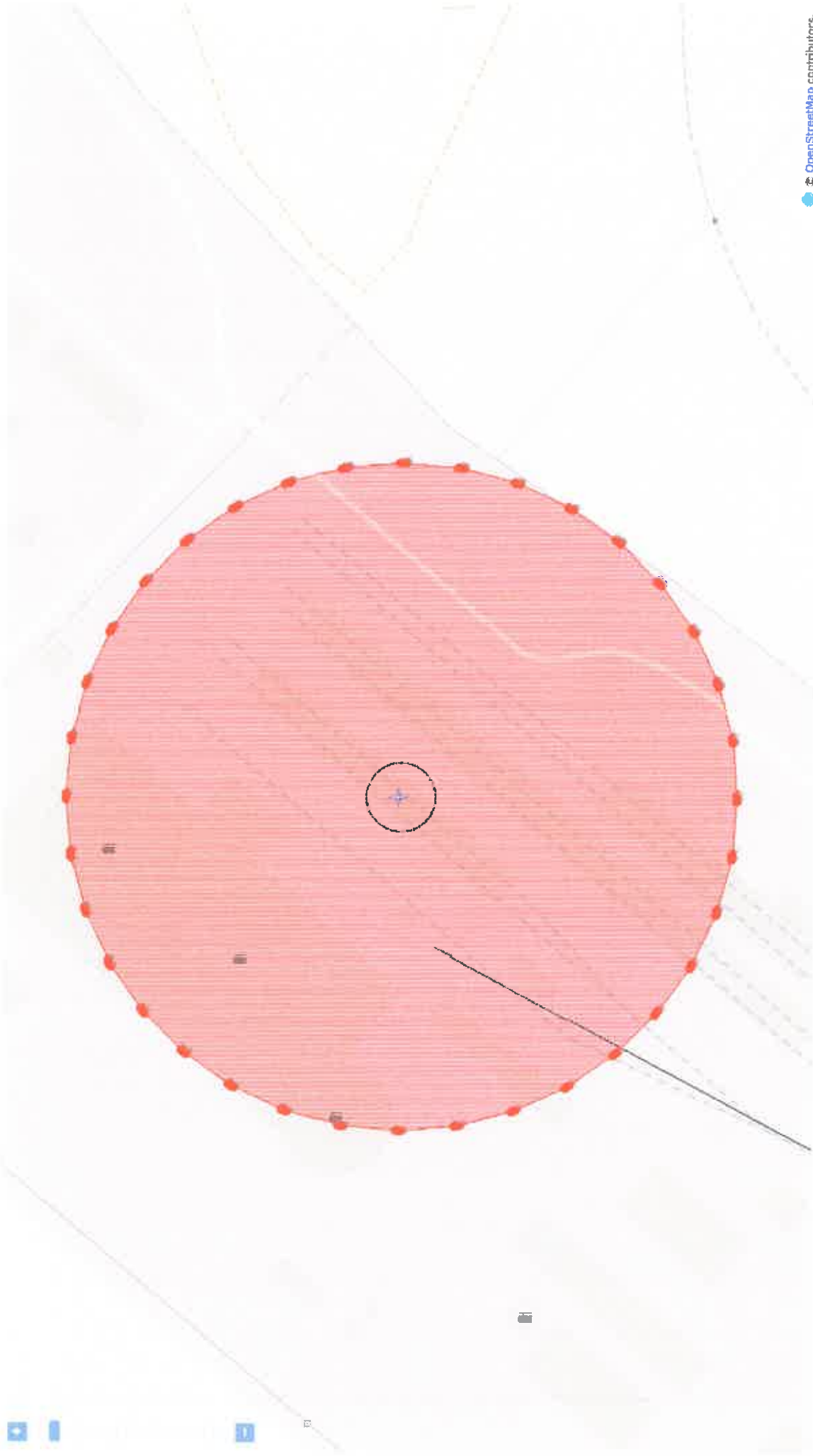
Avārijas vietas dzelzceļa stacijā “Jūras parks” shēma.

Avārijas vietas SIA “Ventamonjaks” amonjaka noliešanas estakādē shēma.

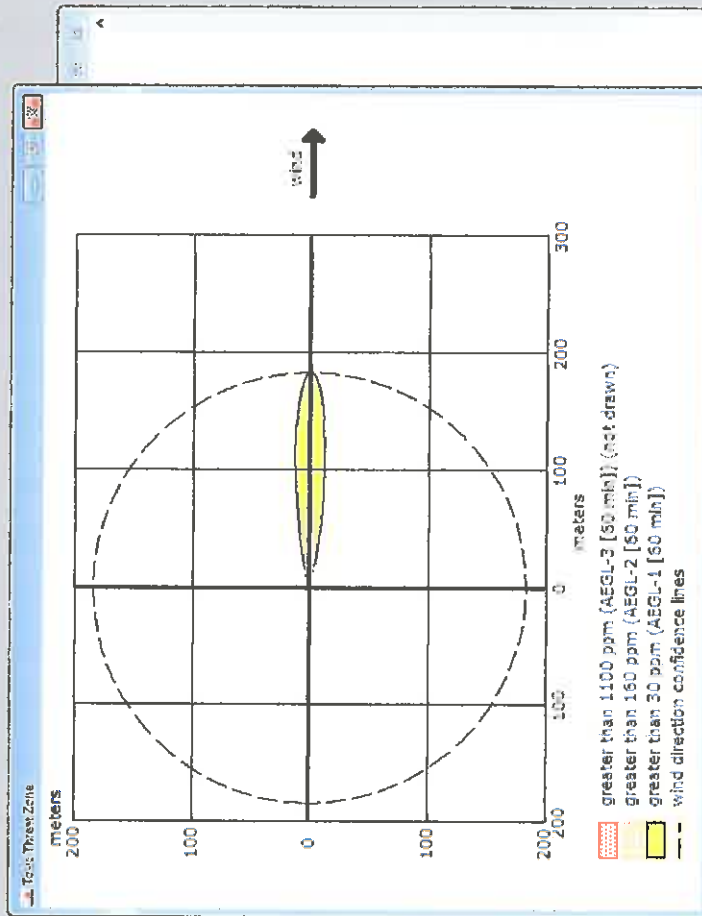
SITE DATA:
 Location: VERMONT, LARSEN
 Building Air Exchange Per Hour: 0.8 (untested) single sided
 Time: April 9, 2019 1:13 hours at rising sunrise & dusk

CHEMICAL DATA:
 Chemical Name: ACROBAC
 CAS Number: 7664-41-7
 Molecular Weight: 17.03 g/mol
 AEGL-1 (60 min): 30 ppm AEGL-2 (60 min): 160 ppm AEGL-3 (60 min): 1100 ppm
 IDLH: 310 ppm IDLH: 18000 ppm TEL: 30000 ppm
 Ambient Boiling Point: -33.4 °C
 Vapor Pressure at Ambient Temperature: greater than 1 atm
 Ambient Atmospheric Concentration: 1,000,000 ppm or 100.0%

ATMOSPHERIC DATA (NATURAL INPUT OF DATA)
 Wind: 1 meters/sec from N at 3 meters
 Ground Roughness: urban in forest
 Cloud Cover: 10 tenths
 Air Temperature: 10 °F
 Stability Class: E
 Relative Humidity: 80%

SOURCE STRENGTH:
 Leak from hole in industrial cylindrical tank
 Flammable chemical stored from tank (not burning)
 Tank diameter: 3 meters
 Tank length: 10.66 meters
 Tank Volume: 75.8 cubic meters
 Tank contains liquid
 Chemical Mass in Tank: 47.1 tons
 Chemical Leaking: 1 centimeter
 Opening: 3.00 centimeters from tank bottom
 Release Duration: 1000 minutes the duration to 1 hour
 Tank Average Sustained Release Rate: 1.66 kilograms/min
 Leveled over 2 minutes or more
 Total Amount Released: 59.0 kilograms
 Note: The chemical escaped from the tank as a gas.

PRESENT CONE (Gaussian selected)
 Model: Full Gaussian

Mācību sagatavošanas un norises plāns

1. Mācību scenārija attīstība

Mācību ievada nodošanas laiks un datums	Notikuma (ievada) numurs	Mācību ievada apraksts	Ievada nodošanas veids	Kam nodota informācija	Piezīmes par prognozējamo mācību dalībnieku rīcību (īsumā)	Mācību uzdevums
11:00 23.maijs	1	VAS "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk - LDz) darbinieki konstatē amonjaka noplūdi no dzelzceļa cisternas augšējās daļas (zem noslēgarmatūras aizsargvāka) dzelzceļa stacijā "Jūras parks". Cietuši divi LDz darbinieki – saindējusies ar gāzveida amonjaku.	Rācijas Telefoniski, Mutiski	VAS "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk tekstā – LDz) "Jūras parks" dispečers, stacijas "Ventpils" vadība, atbildīgie darbinieki SIA "VK Terminal Service" (turpmāk tekstā – VKTS) ražošanas tehnoloģiskā dienesta (RTD) dispečers VKTS Ugunsdzēsības un	LDz darbinieki, pa rāciju paziņo par avāriju LDz stacijas "Jūras parks" dispečeram. LDz stacijas "Jūras parks" dispečers: • atbilstoši apziņošanas shēmām apziņo VUGD KRZC, VKTS RTD un UGD dispečerus, LDz atbildīgos darbiniekus, valsts un pašvaldības institūcijas, kā arī blakus esošos objektus; • izsauc NMPD (nosacīti). LDz Apsardzes dienests noslēdz piebraucamos ceļus pie stacijas "Jūras parks", veic cilvēku evakuāciju no bīstamās zonas. LDz manevru dispečers pārtrauc visas operācijas stacijā "Jūras parks". LDz darbinieki ieslēdz stacijas "Jūras parks" ugunsdzēsības sūkņu staciju avārijas vietas ugunsapgādes nodrošināšanai. Sagatavo avārijas likvidācijas grupu, norobežo bīstamu zonu. VKTS UGD dispečers nosūta uz notikuma vietu 2 ugunsdzēsības apakšvienības – 2AC ar	Pārbaudīt darbinieku spēju rīkoties tehnoloģiskās avārijas gadījumā.

11:10 23.maijs	2	personālu avārijas likvidācijai un glābšanas darbu veikšanai. Izsauc SIA ““Ventspils nafta” termināls” UGD un A/S “Ventbunkers” UGD. VKTS RTD dispečers: • atbilstoši apzīpošanas shēmām apziņo VUGD KRZC, VKTS, SIA “Ventamonjaks” vadību un atbildīgos darbiniekus, valsts un pašvaldības institūcijas, kā arī blakus esošos objektus; • nosūta uz notikuma vietu VKTS Apvienotā laboratorijas un kontroles dienesta (turpmāk tekstā - ALKD) darbiniekus; • paziņo UGD vēja virzienu un stiprumu. Amonjaka pārkraušanas kompleksa (APK) vadītājs Lejamkravu pārkraušanas kompleksa dienesta (LPKD) vadītājs SIA ““Ventspils nafta” Termināls” UGD un A/S “Ventbunkers” UGD dispečeri.	glābšanas dienesta (UGD) dispečers VUGD Kurzemes reģiona zvanu centrs (ZC) SIA ““Ventamonjaks” un SIA “VKTS” vadība	personālu avārijas likvidācijai un glābšanas darbu veikšanai. Izsauc SIA ““Ventspils nafta” termināls” UGD un A/S “Ventbunkers” UGD. VKTS RTD dispečers: • atbilstoši apzīpošanas shēmām apziņo VUGD KRZC, VKTS, SIA “Ventamonjaks” vadību un atbildīgos darbiniekus, valsts un pašvaldības institūcijas, kā arī blakus esošos objektus; • nosūta uz notikuma vietu VKTS Apvienotā laboratorijas un kontroles dienesta (turpmāk tekstā - ALKD) darbiniekus; • paziņo UGD vēja virzienu un stiprumu.	Pārbaudīt
		Amonjaka noplūdes lokalizēšana stacijas “Jūras parks” teritorijā un cisternas sagatavošana uz SIA transportēšanai “Ventamonjaks” teritoriju.	Rācijas Telefoniski, Mutiski	VKTS UGD darbinieki veic izlūkošanu, iespējamo cietušo meklēšanu un glābšanu, nosaka bīstamās zonas robežas un sagatavo grupu darbam elpošanai nepiemērota vidē (turpmāk teksta - ENV) ķīmiskajos avārijas aizsargtērpos noplūdes lokalizēšanai. Padod 1 “B” stobru amonjaka gāzveida frakcijas izplatības ierobežošanai. Veic noplūdes lokalizēšanu un cisternas sagatavošanu	Pārbaudīt

transportēšanai uz SIA "Ventamonjaks" teritoriju - amonjaka noliēšanas estakādi. VKTS UGD kopā ar LDz atbildīgajiem darbiniekiem notikuma vietā izveido avārijas likvidācijas štābu.

VKTS ALKD ar laboratorijas mērinstrumentiem veic nepārtrauktu piesārņojuma robežas monitoringu avārijas vietā un nodod informāciju Avārijas likvidācijas štābam.

VKTS UGD vadītājs pilda atbildīga darbinieka par avārijas likvidāciju pienākumus (GDV-1). Izveido avārijas likvidācijas štābu. VKTS APK tehnoloģiskais personāls veic iespējamās bīstamas zonas aprēķinu.

LDz un VKTS un SIA "Ventamonjaks" speciālisti sagatavo informāciju presei iedzīvotāju informēšanai par notikušo avāriju. SIA "Ventpils nafta" termināls" UGAD un A/S "Ventbunkers" UGD amonjaka gāzveida frakcijas izplatības ierobežošanai vēja virzienā uzstāda 3 mobilos ūdens aizsega stobrus.

VUGD vada komandieris pieņem informāciju no atbildīga darbinieka par avārijas likvidāciju un situāciju notikuma vietā un pārņem avārijas likvidācijas vadību (GDV-2).

VUGD izveido avārijas likvidācijas iesaistīto darbinieku, kas strādā bīstamā zonā, dekontaminācijas (atsārņošanas) punktu.

Valsts policija un Ventpils pilsētas pašvaldības policija, sakarā avārijas bīstamo faktoru izplatīšanos (gāzveida mākonis) un vadoties pēc noteiktās riska zonas, veic cilvēku apziņošanu, transporta līdzekļu kustības ierobežošanu un citas darbības.

Valsts vides dienests veic avārijas vietas inspekciju, notikušās avārijas videi nodarītā

					kaitējuma apzināšanu, dod norādījumus par savāktu produktu utilizāciju un avārijas vietas sakārtošanu.
11:40 23.maijs	3	Bojātas cisternas transportēšana uz SIA "Ventamonjaks" teritoriju - amonjaka noliešanas estakādē.	Rācijas Telefoniski, Mutiski		LDz atbildīgie darbinieki nodrošina manevru lokomotīves ierašanos stacijā "Jūras parks" dažādu iesaistīto cisternu transportēšanai uz SIA institūciju "Ventamonjaks" teritoriju - amonjaka noliešanas estakādē. Valsts policija, Ventspils pilsētas pašvaldības policija un A/S "Ventbunkers" apsardzes dienests veic transporta līdzekļu un cilvēku kustības ierobežošanu transportēšanas maršrutā. VKTS tehnoloģiskais personāls rīkojas atbilstoši "Amonjaka pārkraušanas kompleksa (turpmāk teksta - APK) avārijas situāciju un avāriju likvidēšanas plāna" ALP 003.003:2016 prasībām. Sagatavo APK tehnoloģiskās iekārtas un amonjaka noliešanas estakādi bojātas cisternas pieņemšanai un noliešanai.
12:00 23.maijs	4	Izsludināta kopējā termināla teritorijā atrodošos darbinieku evakuācija (trenēšanas nolūkos).	Termināla Apziņošanas sistēma	RTD dispečers FAD vadītājs SIA "Ventamonjaks" un SIA "VKTS" vadība	Pieņemts lēmums veikt darbinieku evakuāciju no termināla teritorijas un administratīvās ēkas. RTD dispečers ieslēdz trauksmes sirēnas un izziņo evakuāciju, izmantojot termināla evakuācijas gadījumā apziņošanas sistēmu. Visi darbinieki, kas nav iesaistīti avārijas likvidācijā un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanā atstāj uzņēmuma teritoriju. VKTS Fiziskās apsardzes dienests (FAD) organizē darbinieku evakuāciju, veic uzskaiti, pārbauda vai visi atstājuši teritoriju un telpas.
12:10 23.maijs		Bojātā cisterna nogādāta SIA "Ventamonjaks" teritorijā - amonjaka noliešanas estakādē.			FAD organizē avārijas seku likvidācijā iesaistīto spēku un līdzekļu sagaidīšanu un novadīšanu uz notikuma vietu, izsniedzot termināla ūdens (putu šķīduma) ņemšanas vietu shēmu, sniedz sākotnējo informāciju par avāriju.

12:40 23.maijs	5	Avārija likvidēta. Mācību beigas.	Rācijas Telefoniski, Mutiski	Avārijas likvidācijas operatīvais štābs	Mācību dalībnieku pulcēšanās vietā tiek pieaicinātas atbildīgās amatpersonas un darbinieki, tiek analizētas mācību ietvaros veiktās darbības.	Tiek pārbaudīts vai mācībām izvirzītie mērķi ir sasniegti un uzdevumi izpildīti.
Tiek iedarbināta amonjaka noliešanas estakādes stacionāra ūdens aizsēga sistēma. VKTS UGD padod vienu "B" stobru amonjaka gāzveida frakcijas izplatības ierobežošanai un veic sisternas pievienošanu noliešanas iekārtam. VKTS APK un LPKD tehnoloģiskais personāls veic sisternas noliešanu saskaņā ar tehnoloģiskajām shēmām. VUGD darbinieki izveido dekontaminācijas (atsārpošanas) punktu un nepieciešamības gadījumā (atkarība no vēja virziena) uzstāda 2 mobilos ūdens aizsēga stobrus.						

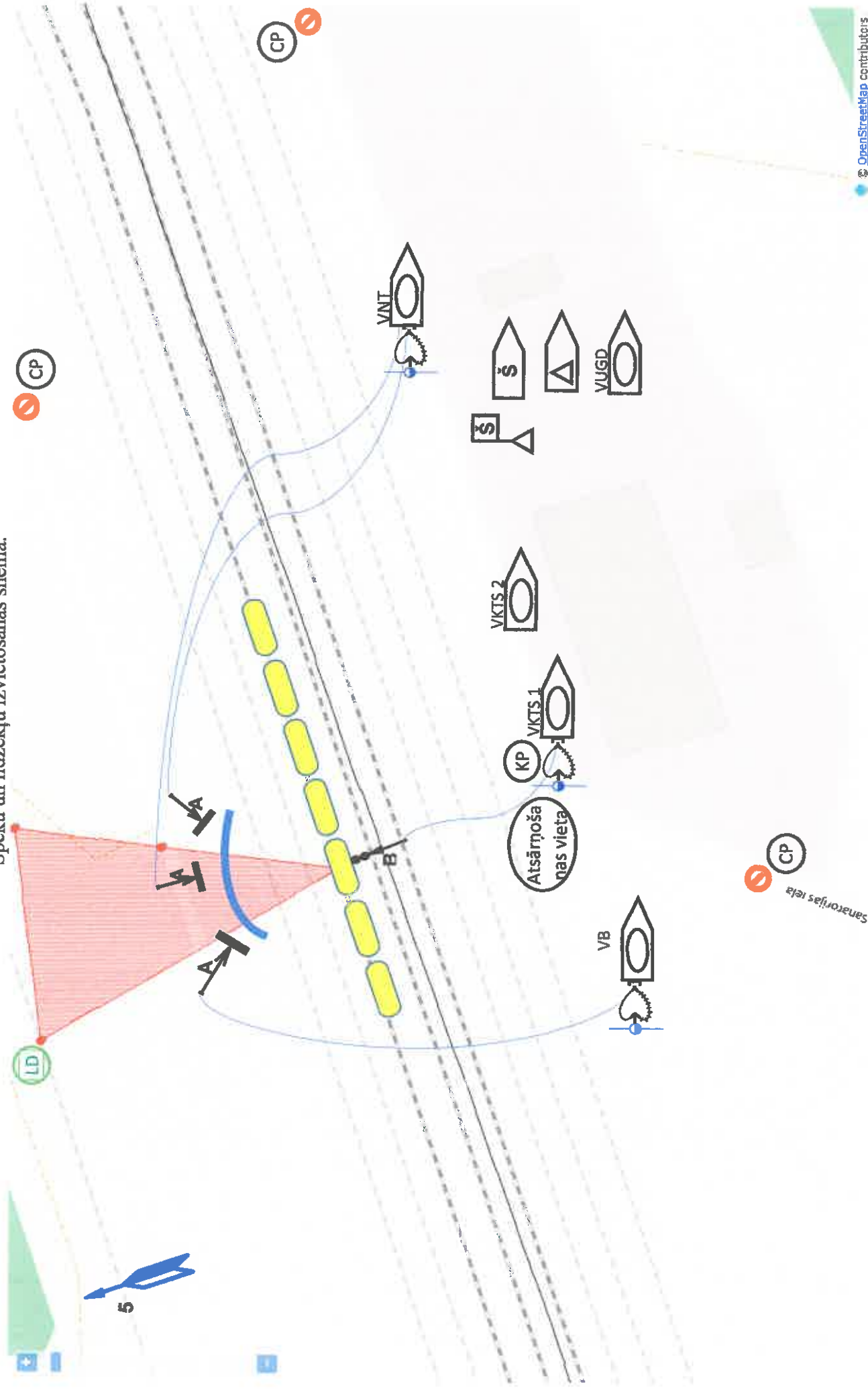
2. Norādījumi par mācību drošības pasākumiem

Nr. p. k.	Drošības pasākums		Atbildīgā persona
1.	Darba drošības pasākumi mācību laikā tiek nodrošināti, pamatojoties uz organizatoru noteiktajām drošības prasībām.		Mācību plānošanas grupas locekļi

Mācību plānošanas grupas vadītājs

G.Pavlovs

Spēku un līdzekļu izvietojanas shēma.

Celu policija vai LDz apsardze;

SIA "VKTS" laboratorija

Spēku un līdzekļu izvietojšanas shēma.

APSTIPRINU:
Mācību vadītājs
SIA "Ventamonjaks" Tehniskais direktors
A. Lačkanovs
2019. gada 21. jūnijā

SIA "Ventamonjaks" vietējā līmeņa civilās aizsardzības komplekso mācību novērtējums

Civilās aizsardzības praktiskās mācības organizētas saskaņā ar 2017.gada 19.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr.563 "Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība" 9.12.punkta prasībām.

2019.gada 23.maijā plkst. 11:00 SIA "Ventamonjaks" notika vietējā līmeņa civilās aizsardzības kompleksās (turpmāk - CA) praktiskās mācības. Mācību norisē tika iesaistīti sekojošie resursi:

Nr. p.k.	Iestādes, pašvaldības, komersanta nosaukums	Mācībās iesaistāmie resursi
1.	SIA "VK Terminal Services"	VKTS UGD – 2 ugunsdzēsības autocisternas ar personālu; APK, ŠKPPK, LPKD, ALKD, FAD darbinieki
2.	VUGD	VUGD Zvanu centra dispečeri; OVP operatīvais dežurants; Ķīmiskais automobilis, personāls, novērotāji un novērtētāji
3.	Valsts policija	2 operatīvie transporta līdzekļi ar ekipāžu
4.	Pašvaldības policija	2 operatīvie transporta līdzekļi ar ekipāžu
5.	Valsts Vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvalde	Ventspils Reģionālās vides pārvaldes pārstāvji; Novērtētāji
6.	SIA „Ventspils nafta termināls”	1 ugunsdzēsības autocisterna ar personālu
7.	A/S „Ventbunkers”	1 ugunsdzēsības autocisterna ar personālu
8.	NMPD	Novērtētāji; OVC galvenais dežūrārsts un dežūrspeciālists sabiedrības veselības apdraudējumu jautājumos
9.	VAS „Latvijas dzelzceļš”	Ventspils stacijas darbinieki, Ventspils stacijas avārijas grupa, LDz apsardzes darbinieki, 1 dīzeļlokomotīve

Saskaņā ar mācību programmu tika inscenēts sekojošs avārijas scenārijs:

VAS "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk - LDz) darbinieki konstatē amonjaka noplūdi no dzelzceļa cisternas augšējās daļas (zem noslēgarmatūras aizsargvāka) dzelzceļa stacijā "Jūras parks". Cietis viens LDz darbinieks – saindējies ar gāzveida amonjaku. Par notikušo tiek paziņots Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (turpmāk - VUGD) un SIA "VK Terminal Services" (turpmāk - VKTS), ka kravas īpašnieka pārstāvi.

Mācību gaita:

2019.gada 23.maijā plkst.11:00 mācību vadītājs deva komandu par mācību uzsākšanu. Tika imitēta gāzveida amonjaka noplūde no dzelzceļa cisternas, ko pamanījuši LDz darbinieki un paziņojuši

par avāriju stacijas “Jūras parks” dežurantiem. Dežuranti nekavējoties veica stacijas darbinieku apziņošanu par notikušo avāriju izmantojot stacijas balss apziņošanas sistēmu, pēc kā, atbilstoši apziņošanas shēmām, apziņoja VUGD, atbildīgos LDz darbiniekus, VKTS, kā kravas īpašnieka pārstāvi, valsts un pašvaldības institūcijas un apdraudētos blakus esošos uzņēmumus. LDz darbinieki iedarbināja dzelzceļa stacijas “Jūras parks” ugunsdzēsības sūkņu staciju, lai nodrošinātu ūdensapgādi notikuma vietā.

VKTS ražošanas tehnoloģiskā dienesta (turpmāk - RTD) dispečers:

- nodeva informāciju VKTS Ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (turpmāk - UGD);
- atbilstoši apziņošanas shēmām, apziņoja atbildīgos VKTS un SIA “Ventamonjaks” darbiniekus, valsts un pašvaldības institūcijas un apdraudētos blakus esošos uzņēmumus;
- nosūtīja uz avārijas vietu VKTS Apvienoto laboratorijas un kontroles dienestu (turpmāk tekstā – ALKD);
- nodrošināja informācijas apmaiņu starp iesaistītajām VKTS struktūrām un informācijas fiksēšanu.

Saņemot informāciju par avāriju VKTS UGD dispečers nosūtīja uz notikuma vietu 2 SIA “VKTS” UGD apakšvienības.

Ierodoties notikuma vietā VKTS UGD darbiniekiem dots uzdevums veikt izlūkošanu, cietušo glābšanu, bīstamās zonās ierobežošanu un noplūdes no cisternas lokalizēšanu. Uzdevumu izpildei tika organizētas 2 grupas ķīmiskos aizsargtērpos darbam bīstamā zonā elpošanai nepiemērota vidē. Cietušais tika iznests no bīstamas zonas un nosacīti nodots Neatliekamās medicīniskās palīdzības darbiniekiem. Glābšanas (avārijas likvidācijas) darbu vadītāja (turpmāk tekstā – GDV) funkcijas pildīja VKTS UGD vadītājs. Tika izveidots avārijas likvidācijas štābs, kura darbībā sākumā tika iekļauti VKTS un LDz atbildīgie darbinieki. Noplūdes bīstamas zonas noteikšanai informācija par avāriju tika nosūtīta VKTS Amonjaka pārkraušanas kompleksa tehnologam aprēķinu veikšanai ar speciālas datorprogrammas palīdzību. Lai lokalizētu noplūdi tika pieņemts lēmums noblīvēt noplūdes vietu ar blīvējošiem materiāliem un pārklāt cisternu ar rekondensējošo plēvi.

Pēc SIA “Ventpils nafta” termināls” UGAD un A/S “Ventbunkers” UGD ierašanos, viņiem tika dots uzdevums veikt amonjaka gāzveida frakcijas izplatības ierobežošanas pasākumus, bet konkrēti uzstādīt 3 ūdens izsmidzinošos stobrus.

VKTS ALKD ar laboratorijas mērinstrumentiem veica nepārtrauktu piesārņojuma robežas monitoringu un nodeva informāciju Avārijas likvidācijas štābam.

LDz pārstāvji organizēja dīzeļlokomatīves ierašanos notikuma vietā cisternas tālākai transportēšanai uz SIA “Ventamonjaks” teritoriju.

Pēc VUGD ierašanās, GDV funkcijas pārņēma VUGD augstākā amatpersona notikuma vietā. VUGD darbinieki organizēja dekontaminācijas punktu un veica darbinieku, kas strādāja bīstamā zonā, dekontamināciju.

SIA “Ventamonjaks” vadība kopā ar SIA “VK Terminal Services”, sadarbībā ar avārijas likvidācijas štābā iesaistītajiem speciālistiem, sagatavoja saskaņoto informāciju masu mēdijiem par avāriju un tās likvidācijas gaitu, kā arī organizēja informācijas sniegšanu pēc avārijas likvidēšanas.

LDz apsardze, kopā ar valsts un pašvaldības policiju organizēja cilvēku un transporta līdzekļu kustības ierobežošanu bīstamas zonas tuvumā, kā arī nodrošināja tuvāko māju iedzīvotāju informēšanu par notikumu un skaidroja viņiem par rīcību šādā situācijā.

Pēc noplūdes lokalizēšanas un cisternas sagatavošanas transportēšanai uz SIA “Ventamonjaks” teritoriju VKTS atbildīgais darbinieks veica ierakstu LDz stacijas “Jūras parks” dežuranta žurnālā un deva atļauju tās transportēšanai. Valsts policija, Ventpils pilsētas pašvaldības policija un A/S “Ventbunkers” apsardzes dienests veica transporta līdzekļu un cilvēku kustības ierobežošanu transportēšanas maršrutā.

VKTS tehnoloģiskais personāls rīkojas atbilstoši "Amonjaka pārkraušanas kompleksa (turpmāk tekstā - APK) avārijas situāciju un avāriju likvidēšanas plāna" ALP 003.003:2016 prasībām. Sagatavoja APK tehnoloģiskās iekārtas un amonjaka noliešanas estakādi bojātās cisternas pieņemšanai un noliešanai.

Trenēšanas nolūkos kopējā termināla teritorijā tika izsludināta darbinieku evakuācija. RTD dispečers ieslēdza trauksmes sirēnas un izziņoja evakuāciju, izmantojot termināla apziņošanas sistēmu. Visi darbinieki, kas nav iesaistīti avārijas likvidācijā un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanā atstāja uzņēmuma teritoriju – kopā 134 cilvēki. VKTS Fiziskās apsardzes dienests (FAD) organizēja darbinieku evakuāciju, veica uzskaiti, pārbaudīja vai visi atstājuši teritoriju un telpas.

VKTS FAD, Lejamkravu pārkraušanas kompleksā dienesta (turpmāk - LPKD) un APK darbinieki organizēja bojātās cisternas sagaidīšanu SIA "Ventamonjaks" teritorijā un izvietojumu noliešanas estakādē. FAD organizēja avārijas seku likvidācijā iesaistīto spēku un līdzekļu sagaidīšanu un novadīšanu uz notikuma vietu, izsniedzot termināla ūdens (putu šķidruma) ņemšanas vietu shēmu, sniedza sākotnējo informāciju par avāriju. Tika iedarbināta amonjaka noliešanas estakādes stacionārā ūdens aizsega sistēma. VKTS UGD padeva vienu "B" stobru amonjaka gāzveida frakcijas izplatības ierobežošanai un kopā ar LPKD darbiniekiem veica cisternas pievienošanu noliešanas iekārtam. VKTS APK un LPKD tehnoloģiskais personāls veica cisternas noliešanu saskaņā ar tehnoloģiskajām shēmām. VUGD darbinieki izveidoja dekontaminācijas (atsārņošanas) punktu.

Mācību beigās tiek organizēta dalībnieku sanāksme, lai izanalizēt mācību ietvaros veiktās darbības.

Mācību novērtējums

Nr. p. k.	Novērojumi un trūkumi	Priekšlikumi un veicamās darbības	Atbildīgā persona
VUGD			
Trūkumi			
1.	Pirms mācību sākuma netika veikta instruktāža mācību dalībniekiem (novērotājiem, novērtētājiem) par drošības pasākumiem mācību laikā.	Pirms mācībām instruēt novērotājus, novērtētājus par drošības pasākumiem mācību laikā	Mācību organizators
2.	Latvijas dzelzceļa apsardzes darbinieki neizmantoja individuālos aizsardzības līdzekļus.	Mācību laikā izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus	LDZ atbildīgā persona
3.	Mācību laikā nepieciešams izmantot visu nepieciešamo avāriju seku likvidēšanas aprīkojumu. (ūdens atsūkņēšanas iekārta no dekontaminācijas telts, ķīmiskais sūkņis)	Veikt aprīkojuma pārbaudi mācību laikā.	VUGD Ventpils daļas komandieris.
4.	Netika sniegta informācija par mācību sākšanos tā lai visiem būtu skaidrs ka tās ir sākušās, nevis kaut kāda iemesla pēc aizkavējas.	Mācību vadītājam (ja tāds ir) vai citai personai, kura ir atbildīga par mācību norisi, sniegt instruktāžu pirms mācību sākuma par to kā tieši tiks paziņots par mācību sākšanos. (piem. konkrēts skaņas signāls, vai mācībās iesaistīto personu apziņošana utt.)	Mācību organizators. Objekta atbildīgā persona.
5.	Mācību norises laikā sākuma fāzē gar bojāto dzelzceļa cisternu pārvietojās lokomotīve.	Ja tas bija paredzēts, tad mācību nolūkā vajadzēja izvērtēt nepieciešamību izmantot	LDZ atbildīgā persona

		individuālos aizsardzības līdzekļus. Iespējams tas bija uzņēmuma darba specifikas posms, kurš neattiecas uz mācību norisi.	
6.	Dienestu ierašanās notikuma vietā un piebraukšana pie notikuma vietas: daži pietuvojās braukšanas virzienā, daži reversā kustībā.	Piebraucamā ceļa specifikas dēļ izstrādāt vai noteiktu vienādu piebraukšanas veidu, kurš būtu visdrošākais un efektīvākais.	Objekta atbildīgā persona. Mācību organizators.
7.	Notikuma vietā atradās vismaz divas personas ar vestēm "Glābšanas darbu vadītājs" un vairāki ar sarkanām ķiverēm, kas dienesta ietvaros nozīmē vada komandieri vai vada komandiera vietnieku. Līdz ar to rodas neskaidrība par notikuma atbildīgo personu.	Veikt papildus apmācību par to kurš notikumā ir galvenais un kādas pazīmes par to liecina.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Mācību organizators. Objekta atbildīgā persona.
8.	Notikuma vietā organizētajā "Štābā" būtu jābūt visu iesaistīto dienestu pārstāvjiem.	Veikt pārrunas ar sadarbības partneriem un iesaistīto dienestu pārstāvjiem par personu deleģēšanu "Štābā" notikuma laikā. Ja tas nav iespējams, tad risināt cita vieda komunikāciju starp dienestiem notikuma vietā.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests Mācību organizators. Objekta atbildīgā persona
9.	Nebija saprotams, kur sākas un beidzas "Bīstamā zona"	Konkrēti un nepārprotami norādīt bīstamības robežas.	Mācību organizators. Objekta atbildīgā persona Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
10.	Personāla evakuācijas laikā no uzņēmuma teritorijas tika piefiksēts fakts, ka atsevišķām ēkām tika atstāti vaļā logi.	Veikt personāla apmācību par darba drošības aspektiem saistībā ar bīstamo vielu izplatību un to ietekmi uz cilvēkiem un apkārtējo vidi.	Mācību organizators. Objekta atbildīgā persona
11.	Dekontaminācijas telts nestrādāja pilnvērtīgi. Sprauslu aizsērējuma dēļ ar smiltīm nevarēja pilnvērtīgi izmantot skalošanas iekārtu.	Veikt profilaktisku autocisternu tīrīšanu un papildus filtru pielietošanu noteiktās situācijās.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests.
Pozitīvie novērojumi			
12.	Mācību ietvaros tika iesaistīti blakus esošo uzņēmumu UGD struktūrvienības, kas sniedza atbalstu objekta UGD avārijas likvidēšanā, kā rezultātā tika pilnveidota sadarbība un komunikācija starp iesaistītajiem dienestiem.	Turpināt pilnveidot sadarbību starp blakus esošiem uzņēmumu UGD dienestiem.	VKTS UGD vadība.
13.	Kopumā mācību ietvaros ieplānotie uzdevumi tika praktiski izpildīti, tika aktivizēta agrīnās brīdināšanas sistēma, ugunsaizsardzības sistēmas un	Turpināt pastāvīgi uzturēt uzņēmuma avārijas gatavību.	VKTS atbildīgie darbinieki.

	nodrošināta ugunsdzēsības ūdens padeve.		
14.	Mācību noslēgumā tika organizēta mācību rezultātu apspriešana, kuras laikā kopumā izveidojas konstruktīva diskusija un tika identificēti trūkumi un noteikti virzieni turpmākam darbam un sadarbības pilnveidošanai.	Turpināt pilnveidot mācību organizēšanās kārtību, lai uzlabotu mācību kvalitāti un mācību mērķu sasniegšanas efektivitāti.	Mācību plānošanas grupas dalībnieki.
SIA "VK Terminal Services"			
<u>Trūkumi</u>			
15.	Viena no autocisternām nekvalitatīva braucamās daļas seguma dēļ vairs nevarēja turpināt ceļu, jo iestīga smiltis, daļēji nosprostojošot pārējo dienestu piebraukšanu. Tika veikta iestigušās autocisternas izvilkšana, kas reāli paildzināja avārijas likvidācijas darbus. Personālam ar kājām bija jāturpina ceļš uz notikumu. Tāpat arī ekipējums bija jānogādā notikuma vietā.	Veikt pārrunas ar VKTS UGD atbildīgajiem darbiniekiem un autovadītājiem par pareiza ceļa izvēli piebraukšanai notikuma vietā	VKTS UGD vadība
16.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests nepietiekamā daudzumā uz notikuma vietu izsūtīja spēkus un līdzekļus. Ar esošo dalībnieku daudzumu, bija iespējams izveidot tikai atsārņošanas vietu. Nebija iespējams izveidot ne rezerves grupas strādājošajām objektu grupām, ne veikt citus nepieciešamus pasākumus.	Izskatīt iespēju objektu rīkotajās mācībās piedalīties ar lielākiem resursiem.	VUGD
17.	VKTS UGD rīcībā nav atbilstošas iekārtas darbinieku dekontaminācijas (sanācijas) veikšanai.	Paredzēt iegādāties dekontaminācijas (sanācijas) iekārtu.	VKTS UGD vadība
<u>Pozitīvie novērojumi</u>			
18.	Avārijas likvidācijas štāba darbībā tika iesaistīti nepieciešamie uzņēmuma struktūrvienību speciālisti, kas deva iespēju operatīvi pieņemt nepieciešamos tālākos lēmumus avārijas seku likvidēšanas darbu veikšanai.		
19.	Tika praktiski pārbaudīta VKTS un citu darbuzņēmēju firmu darbinieku nepieciešamā rīcība		

	ārkārtas situāciju gadījumos, veicot evakuāciju no kopējās terminālu teritorijas un administratīvās ēkas. Tika pārbaudīta darbinieku elpošanas orgānu aizsarglīdzekļu (filtrējošo gāzmasku) esamība un darba stāvoklis.		
VAS "Latvijas dzelzceļš"			
20.	Jūras parka stacijas dežurants fiziski nespēja nekavējoties (aizņēma laiku vairāk par 30 minūtēm) informēt visus dienestus, saskaņā ar 25.05.2015. <i>Vietējas instrukcijas par darbinieku rīcību bīstamo kravu avārijas situācijās Ventspils stacijā</i> 5. un 8. pielikumu, kaut gan viņš operatīvi un precīzi izsauca iesaistīto avārijas seku likvidēšanas formējumus.	Pārskatīt pienākumu sadali apziņošanā, kā arī izstrādāt atsevišķi katram parkam blakusesošo uzņēmumu un iestāžu apziņošanas sarakstus un veikt grozījumus <i>Vietējā instrukcijā par darbinieku rīcību bīstamo kravu avāriju situācijās Ventspils stacijā</i>	VAS "Latvijas dzelzceļš"
21.	Jūras parka vidū un stacijas ēkā un tās tuvumā nav skaidri dzirdams stacijas dežuranta paziņojums par negadījumu un nepieciešamo rīcību pa skaļruņiem apziņošanas laikā.	Izvērtēt stacijā esošos agrīnas brīdināšanas līdzekļus (skaļruņi, sirēnas utt.) attiecībā uz 19.09.2017. MK noteikumu Nr. 563 "Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība" 9.5., 9.6. un 12. punktiem, un sniegt ar Ārkārtējo situāciju un atjaunošanas līdzekļu nodaļu saskaņotus priekšlikumus atbildīgajām struktūrvienībām par attiecīgo iekārtu papildināšanu/uzlabošanu vai jaunu ierīkošanu.	VAS "Latvijas dzelzceļš"
22.	Tie SIA "LDZ Apsardze" darbinieki, kuri veica bīstamas zonas apsargāšanu un autotransporta regulēšanu netika nodrošināti ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.	Izskatīt un ieplānot savu darbinieku, kuri nodarbināti VAS "Latvijas dzelzceļš" paaugstinātas bīstamības objektos, apgādi ar gāzmaskas (ar ABEK filtriem) komplektiem.	SIA "LDZ Apsardze"
23.	Jūras parka teritorija ir nožogota, kas neļauj nepiederošo personu piekļuvi tās teritorijā, bet šajā nožogojumā nav paredzēti tehnoloģiskie vārti vai noņemamas sekcijas, līdz ar to bija nopietni apgrūtināta avārijas seku likvidēšanas pasākumu	Iesaistot Ventspils UGV, VUGD un Drošības direkciju, izskatīt iespēju un vietas Jūras parka teritorijas žogā ierīkot tehnoloģiskus vārtus, noņemamo sekciju vai citu tehnisko risinājumu.	VAS "Latvijas dzelzceļš"

	veikšana un iesaistīto formējumu tehnikas un inventāra nogādāšana negadījuma vietā un piekļūšana pie ugunsdzēsības hidrantiem.		
24.	Ar kavējumu tika veikts ieraksts Jūras parka vilcienu kustības žurnālā par avarējošā vagona tālāko kustības kārtību, saskaņā ar 28.12.2017. līguma Nr. L-30011/2017 1. pielikuma VAS "Latvijas dzelzceļš" un SIA "Ventamonjaks serviss" darbinieku apkalpošanas zonu robežas un rīcība amonjaka noplūdes atklāšanai un novēršanai 7.punktu, līdz ar to vagona ar aizkavējumu tika nosūtīts uz SIA "Ventamonjaks" pievedceļu kravas izkraušanai.	Veikt nodarbības ar atbildīgajiem darbiniekiem un pievērst lielāku uzmanību līguma izpildei.	VKTS UGD vadība

Ņemot vērā mācībās iesaistīto dalībnieku novērtējumus un priekšlikumus var secināt, ka CA mācības noritēja apmierinoši.

Laika periodā līdz 2021.gada rīkojamām CA mācībām, veikt nepieciešamos pasākumus konstatēto nepilnību novēršanai, saskaņā ar novērtējuma priekšlikumiem.

Mācību plānošanas grupas vadītājs

G.Pavlovs
(vārds, uzvārds)

(paraksts)